

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző: Sz. S.
 Cím: A művészi gyermekirodalom.
 Forrás: Népszava.

Bp.

(Hely)

1921. 11. 4.

(Idő)

(Köt. v. füz.) (

Osztályozás

Tárgy

655(064)

Hely

Idő

"1921"

Személy

Közp.

A művészi gyermekirodalom.

*

Képes mesekönyvek kiállítása.

Csütörtökön délelőtt nyílt meg az Iparművészeti Múzeum helyiségében az alig egy esztendő Magyar Bibliophil Társaság és az Országos Magyar Iparművészeti Társulat közös illusztrált mesekönyvkiállítása. A kiállítás könyvek és illusztrációk gazdag anyagát öleli föl, bár távol áll attól, hogy a teljességre számot tartson és az illusztrált mesekönyvirodalmat fölfelje.

A kiállítás anyagát túlnyomóan egyes magyar gyűjtőktől és könyvbarátoktól szerezték be és most, a megnyitás után, jelentkeznek egyre' többen a birtokukban levő ritkaságokkal. Az áttekinthetően rendezett anyag mindazonáltal helyes képet ad a művészi magyar és külföldi képes mese- és ifjúsági irodalomról. Külön csoportban érdekessége a kiállításnak a régi magyar képeskönyvek majdnem teljes gyűjteménye. Jellemző az akkori gondolkodásra, hogy Dugonics András „Etelká"-jának címlapján valaki leszurja a másikat és a „Jolánka" című Dugonics-könyv egyik rajza keréketörést mutat be az ifjúságnak. Valamelyik ifjúsági könyv rajza kivégzésesdi játékot ábrázol: két papirosákos fiú botpuskával „agyonlöv" a harmadikat, aki bekötött szemekkel térdel. Kőrajzok, rézmetsetek egész sora az egykori nemesi és „uri"-osztály szellemi körében mozgó történelmi vonatkozásokat dolgoz föl és lehet mondani, hogy ifjúságunk a selejtes polgári tárgyú irodalmat leszámítva, ugyszólván a legújabb időkig ilyen szellemi táplálékban részesült. A régiak közül megkapóak Fáy András „1820. évben Bétsben nyomott" meséinek illusztrációi. Egnéhány szórakoztató képeskönyv naiv rajzaival és még naivabb szövegével színvonal dolgában mélyen

alatta marad az előbbieknél. Az átmenet a modern meseirodalomhoz Cervantes könyvét és néhány eléggé szellemes gyermekillusztrációt leszámítva, tán még szürkébb, mint a kezdet.

A kiállítás, ismételjük, nem ad teljes áttekintést, csak az értékeket mutatja be, de tagadhatatlan, hogy a mese- és ifjúsági irodalmunk kibontakozásában, összeválogatásában, kiállításában és illusztrációiban sohasem volt, máig sincs egységes gondolat és rendszer. Rengeteg, túlnyomó részben gyöngye vagy rossz és izléstelen gyermek- és ifjúsági-könyvünk a pusztá véletlennek köszöni a létét, amely a kiadót a szerzővel, a fordítóval és nagyritkán az illusztrátorral összehozta. Pedig, amint a kiállításból is láthatjuk, egész serege a komoly művészeknek áll rendelkezésre. *Kozma Lajos* 24 illusztrációja, a mesélő művészet legelrejtettebb finomságait föltárja. Színesek, hangulatosak, meseszerűek és naivak, egyszerűek és sokatmondók. *Végh Gusztáv* 18 bibliai tárgyú színes illusztrációja hasonlóan nagyon szimpatikus. *Szabó József*, *Frankovszky Adrián*, különösen *Juhász Kálmán* és *Gebhardt Tibor* rajzai minden figyelmet megérdemelnek. *Fáy Erzsébet*, *Szalay Pál*, *Farkas László* munkái is kiemelkednek. Jelentősek *Haranghy Jenő* mélytónusu, meleg képei és képes abcéje.

A külföldi irodalmat régi és új munkák nagyszámban képviselik és különösen az angolokat és a németeket jellemzi az a bizonyos magasabb szempont, amelynek a gyermek- és ifjúsági irodalmat is alárendelik. Az angolok pompásan illusztrált, *olcsó*, főként történelmi, klasszikus és nemzeti irodalmi tárgyú könyvekkel dicsekednek. Nagyon sok a földrajzi vonatkozású. Az egyik kiállított angol könyv Magyarországról szól. Néhány orosz illusztráció a cári korszakból — *Bilibin* rajzai — a cárt teszi a mesék központjába, a jobbágyok-

kal és a pópákkal... Diszes, aranyos rajzok, valami szomorú, dermedt hidegség van bennük. Annál melegebbek, hangulatosabbak, kedvesebbek a skandináviai könyvek. Bámulatos finomság jellemzi a japán és kínai illusztrációkat. Megtaláljuk a francia *Johannot*, *Doré*, *Grandville* és *Bertal* illusztrációit.

A kiállításnak, amely alkalmas alap a továbbfejlesztésre, nagyon sok művészi érték nyilvánossághozatalát köszönhetjük és bizonyára nem marad el az eredménye sem, a közönség és a kiadók figyelmét, de a pedagógusokét is a gyermekirodalom művészi föladatai felé irányítja. A kiállítás megtekinthető három héten át az Iparművészeti Múzeumban (IX. Üllői-ut 33) hétfőn, szerdán és pénteken 9—4 óráig, a többi napokon 9—1 óráig. Belépődíj fölnötteknek 5 korona, gyermekeknek 2 korona.

sz. s.